

Rel stemcomputers illustreert onmacht van politiek

Deze zomer trok een groep burgers die bezorgd is over de integriteit van de komende verkiezingen aan de bel. Vanuit hun deskundigheid stelden zij, ongevraagd en onbezoldigd, de betrouwbaarheid van de stemcomputers ter discussie. Via alle denkbare media genereerden zij zo veel aandacht dat politiek en bestuurders wel in beweging moesten komen. De in het nauw gedreven minister van Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties Atzo Nicolaï kon alleen door 'krachtig' optreden de aanzwellende crisis bezweren door 1200 stemcomputers af te keuren omdat het stemgeheim niet meer veilig bleek.

Vreemd, want in 2004 waren alle feiten al bekend. Op 30 april dat jaar publiceerde de Ierse regering een rapport over de betrouwbaarheid van 'electronic voting' na tests met de Nedap-stemcomputer. De bevindingen wierpen zo veel vragen op dat de Ieren besloten de kort daarvoor voor vijftig miljoen euro aangeschafte stemcomputers voorlopig niet te gaan gebruiken. Toch vreemd dat niemand in Den Haag zich toen afgevraagd

ZAKENKABINET » Herb Prooy

Politici kunnen de grote thema's van deze tijd niet aan. Waarom zou je nog gaan stemmen?

heeft wat dit zou kunnen betekenen voor het gebruik van diezelfde stemcomputers in Nederland. Het is daarom ook volkomen terecht dat bezorgde burgers de bevindingen uit dit Ierse rapport op een website hebben gezet en de kwestie opnieuw onder de aandacht hebben gebracht.

Wat in de hele affaire nogal hulpeloos overkomt is dat minister Nicolaï een deel van de stemcomputers afkeurt. Een onmachtige reactie van de politiek die de controle over de zaak volkomen kwijt is.

De motivatie om juist de SDU-stemcomputers af te keuren is dat deze bij iedere uitgebrachte stem een signaal uitzenden dat binnen een straal van 25 meter kan worden opgevangen en waaruit kan worden afgeleid op welke kandidaat gestemd is. Daar waren de Ieren in 2004 ook al achter gekomen, maar dan voor de Nedap-stemcomputers, waarvan er vijfduizend in Nederland staan die niet afgekeurd zijn. Wat dan nog? Je moet nog wel de vertaling kunnen maken van signaal-tjes naar kandidaten. En dan? Dan weet je

op wie er gestemd is. So what?

Door deze affaire mogen nu één miljoen Nederlanders weer met potlood en papier stemmen. Maar wie geeft deze stemmers de volledige garantie dat het papier of het potlood niet bewerkt is waardoor hun stem uiteindelijk blanco wordt, dat niet ergens een webcam hun kiesgedrag vastlegt, dat de stemcommissie aan het eind van de dag de stembus niet verwisselt, dat hun stem ook echt meegeteld wordt enzovoort. Me dunkt, bij deze wijze van stemmen is de kans op verkiezingsbedrog groter en eenvoudiger te realiseren dan bij gebruik van stemcomputers.

De manier waarop de politiek met deze rel is omgegaan, lijkt illustratief voor de huidige politieke cultuur. Het is een combinatie van aanvankelijke veronachtzaming van bezorgde burgers, overgevoeligheid voor de media en vooral onkunde en onmacht om complexe problemen op te lossen.

In voorgaande bijdragen in deze serie over de verkiezingen hebben mijn collega's een aantal in deze verkiezingen vertegenwoordigde thema's van verschillende aard en

omvang aangekaart. Complexer en met meer impact dan het lullige voorval over de stemcomputer. Daarom is de juichstemming na het tv-debat tussen Wouter Bos en Jan Peter Balkenende dat het 'zo over de inhoud ging' dan ook volkomen misplaatst. De enige controverse, over de hypotheekrenteaftrek, blijkt een achterhaald thema. Tenminste als we de uitkomsten van het internetonderzoek 21minuten.nl mogen geloven. Ruim tachtig procent van de 170.000 deelnemers verwacht een ingreep in de renteaftrek en een verrassende zestig procent snapt dit ook.

De geëtaleerde onmacht van de politiek om te gaan met de complexe grote thema's van deze tijd is ronduit stuitend. In dat licht bezien is het vermeende probleem met de stemcomputers triviaal. Want waarom zou je überhaupt nog gaan stemmen?

Herb Prooy is bestuursvoorzitter van e-businessprovider Siennax. Dit is het slot van een reeks over de verkiezingscampagne. Zie voor eerdere publicaties van de zes leden van het Zakenkabinet: www.fd.nl/zakenkabinet. Reacties kunt u sturen naar zakenkabinet@fd.nl.